

Brüsszel, 2013.11.27.
COM(2013) 824 final

2013/0409 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak ideiglenes
költségmentességéről, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban
biztosított költségmentességről**

{SWD(2013) 476 final}

{SWD(2013) 477 final}

{SWD(2013) 499 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1. Ezen európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslat azon közös minimumszabályokat kívánja meghatározni, amelyek a büntetőeljárások során szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak ideiglenes költségmentességhez való jogára, valamint az európai elfogatóparancsról szóló 2002/584/IB kerethatározat szerinti eljárások hatálya alatt álló személyek (a továbbiakban: keresett személyek) ideiglenes költségmentességhez és költségmentességhez való jogára vonatkoznak.
2. A Stockholmi Program¹ komoly hangsúlyt helyez az egyének jogainak erősítésére a büntetőeljárásokban. A program 2.4. pontjában az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy fokozatos megközelítést alkalmazva terjesszen elő javaslatokat a gyanúsítottak és a vádlottak jogainak erősítésére a tisztességes eljárásból való jogokkal kapcsolatos közös minimumkövetelmények meghatározása révén. Az intézkedések a gyanúsítottak és a vádlottak olyan különálló eljárási jogaival foglalkoznak, amelyeket a tagállamok és az érdekeltek megítélése szerint is uniós szintű fellépéssel kell megerősíteni, és így ezek a teljes rendszer alkotóelemének tekinthetők.
3. Három intézkedést már elfogadtak: a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet² 2010 októberében, a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet³ 2012 májusában, továbbá a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról szóló 2013/48/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁴ 2013 októberében. A büntetőeljárások során gyanúsított vagy vádolt, kiszolgáltatott helyzetű személyek védelmére vonatkozó intézkedéseket a jelenlegi kezdeményezéssel közös csomagban, az ártatlanság vélelmének egyes vonatkozásai, valamint a büntetőeljárásban a tárgyaláson való jelenléthez fűződő jog megerősítéséről szóló irányelvvel együtt terjesztettük elő. Utóbbi jog részét képezi a tisztességes eljárásból való jog alapul szolgáló elveinek.
4. Az előző intézkedésekhez hasonlóan ez a javaslat is arra törekszik, hogy javítsa a gyanúsítottak vagy vádlottak jogait a büntetőeljárás folyamán. Az e jogokra vonatkozó közös minimumszabályok kialakítása várhatóan erősíti az igazságügyi hatóságok közötti kölcsönös bizalmat, és így elősegíti a kölcsönös elismerés elvének érvényesülését. A tagállami jogszabályok bizonyos fokú összeegyeztethetősége nélkül nem képzelhető el az EU-n belüli igazságügyi együttműködés javítása.

¹ HL C 115., 2010.4.5., 1. o

² 2010/64/EU irányelv a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról, HL L 280., 2010.10.26., 1. o.

³ 2012/13/EU irányelv a büntetőeljárás során a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról, HL L 142., 2012.6.1., 1. o.

⁴ 2013/48/EU irányelv a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról, HL 294., 2013.11.6., 1. o.

5. A javaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 82. cikkének (2) bekezdésén alapul. Ez a cikk úgy rendelkezik, hogy „[a]milyen mértékben az a több államra kiterjedő vonatkozású büntetőügyekben a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködésnek a megkönnyítése érdekében szükséges, az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott irányelvekben szabályozási minimumokat állapíthat meg. E szabályoknak figyelembe kell venniük a tagállamok jogi hagyományai és jogrendszerei közötti különbségeket.
- „E szabályozási minimumok a következőkre vonatkoznak:*
- a) a bizonyítékok tagállamok közötti kölcsönös elfogadhatósága,*
 - b) a személyek jogai a büntetőeljárásban,***
 - c) a bűncselekmények sértettjeinek jogai,*
 - d) (...)”*
6. A jelenlegi javaslat szorosan kapcsolódik az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról szóló 2013/48/EU irányelvhez, és egyrészt azt kívánja elősegíteni, hogy a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak már az eljárás korai szakaszától érvényesíthessék az említett irányelvben előírt ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogukat, másrészt azt, hogy az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek költségmentességet vehessenek igénybe annak érdekében, hogy a végrehajtó és a kibocsátó tagállamban egyaránt biztosítsák számukra az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogot (a továbbiakban: a kettős védelem joga).
7. A Bizottság kiegyensúlyozott intézkedéscsomagot terjeszt elő, amely az EUMSZ 82. cikke (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően tiszteletben tartja a tagállamok jogi hagyományai és jogrendszerei közötti különbségeket, és meghozza a kölcsönös bizalom előmozdításához szükséges intézkedéseket, miközben tiszteletben tartja az arányosság elvét (az EUSZ 5. cikke). Gondosan megvizsgáltuk, hogy kell-e uniós szintű intézkedést hozni, és amennyiben igen, mely szinten és milyen formában. A költségvetési konszolidáció idején, amikor is gondosan mérlegelni kell a költségvonatokat, különösen szükség van az elővigyázatosságra.
8. A büntetőeljárás során biztosított költségmentességgel kapcsolatos, ezen irányelvben tárgyalt kérdések rendkívül fontosnak tekinthetők az ügyvédi segítség igénybevételéről szóló irányelvbe foglalt jogok kiegészítése és érvényesítése, valamint a büntető igazságszolgáltatási rendszerek közötti kölcsönös bizalom javítása szempontjából.
9. A büntetőeljárás folyamán a költségmentességhez való jogot belefoglalták a Charta 47. cikkének (3) bekezdésébe, valamint az EJEE 6. cikke (3) bekezdésének c) pontjába. A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (ICCPR) 14. cikke (3) bekezdésének d) pontja szintén elismeri ezt a jogot. Az ENSZ Közgyűlése által 2012. december 20-án elfogadott, az Egyesült Nemzeteknek a büntető igazságszolgáltatási rendszerekben a költségmentesség igénybevételére vonatkozó elvei és iránymutatásai (*United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems*) körvonalazzák azokat az alapvető elveket, amelyekre a költségmentességi rendszereknek épülniük kell.
10. A gyanúsítottak vagy vádlottak, különösen amennyiben megfosztják őket a szabadságuktól, az eljárások korai szakaszában a legkiszolgáltatottabbak, és ekkor

szorulnak rá leginkább a költségmentességre ahhoz, hogy ügyvédi segítséget vehessenek igénybe. Ezért az irányelv úgynevezett „ideiglenes költségmentességről” rendelkezik, amely jelentős hozzáadott értéket biztosít, és erősíti a büntetőjogi igazságszolgáltatási rendszerek közötti kölcsönös bizalmat.⁵

11. Ezen felül, noha minden tagállam biztosít költségmentességet a büntetőeljárások folyamán gyanúsítottak és vádlottak számára, a jelek szerint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek nem minden esetben vehetnek igénybe költségmentességet a tagállamokban. Ez akadályozza az ügyvédi segítség igénybevételéről szóló irányelvben meghatározott jog – vagyis a végrehajtó és a kiállító tagállamban egyaránt igénybe vehető ügyvédi segítség – érvényesítését. Továbbá az EJEE 6. cikkébe foglalt jogok – köztük a költségmentességhez való jog – nem terjed ki a kiadatási eljárásokra. Ennélfogva, a kölcsönös bizalom javítása, valamint a kettős védelem jogának az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban való érvényesítése érdekében, az irányelv azt is előírja a tagállamok számára, hogy az ideiglenes költségmentességen felül is biztosítsanak költségmentességet, ugyanis a keresett személyeket nem minden esetben fosztják meg a szabadságuktól.
12. Ezt az intézkedést az azt kísérő, a büntetőeljárás során a gyanúsítottak vagy vádlottak költségmentességhez való jogáról szóló bizottsági ajánlással egyidejűleg terjesztjük elő. Az ajánlás bizonyos fokú összhangot kíván biztosítani a tagállamokban igénybe vehető költségmentességre való jogosultság értékelése tekintetében, továbbá arra ösztönzi a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket jogsegély-szolgálatok és igazgatásuk minőségének és hatékonyságának javítására.
13. A jelenlegi javaslat emellett hozzájárul az Európai Ügyészség által folytatott eljárásokban érintett személyek védelmére szolgáló jogi biztosítékok erősítéséhez. A közelmúltban előterjesztett tanácsi rendeletjavaslat⁶ tisztázza, hogy a gyanúsítottakat megilletik az uniós jogszabályok által biztosított jogok, valamint azok az egyéb jogok, amelyek közvetlenül az Európai Unió Alapjogi Chartájából fakadnak, és a vonatkozó nemzeti jognak megfelelően alkalmazandók. A rendeletjavaslat kifejezetten említést tesz a költségmentességhez való jogról, továbbá a jelenlegi javaslat a költségmentességre vonatkozó szigorúbb normák bevezetése révén az Európai Ügyészség által folytatott eljárásokban alkalmazandó biztosítékokat is megerősíti.
14. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: EU Charta) 47. és 48. cikke, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikke rendelkezik a hatékony jogorvoslathoz, a tisztességes eljáráshoz, valamint a védelemhez való jogról. Kifejezetten elismerték, hogy a költségmentességhez való jog – vagyis a büntetőeljárás során részben vagy teljesen térítésmentes ügyvédi segítség lehetősége – a tisztességes eljáráshoz való jog és a védelemhez való jogok szerves részét képezi. A Charta 47. cikkének (3) bekezdése értelmében: „Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.” Az EJEE 6. cikke (3) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van arra, hogy „személyesen vagy az általa választott védő

⁵ A korai beavatkozás elősegíti továbbá az előzetes letartóztatás alkalmazásának csökkenését (Franciaországban és Belgiumban hasonló rendszerek bevezetése után 30, illetve 20 %-kal csökkent az előzetes letartóztatás aránya).

⁶ Javaslat – A Tanács rendelete az Európai Ügyészség létrehozásáról COM(2013) 534 final; 2013.7.17.

segítségével védekezhessek, és ha nem állnak rendelkezésre eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet”. A jogi képviselő hatékony igénybevétele alapvető fontosságú az ártatlanság véelme, valamint a Charta 48. cikkébe foglalt védelemhez való jogok tiszteletben tartása szempontjából.

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

15. 2009 márciusában az eljárási jogokról – köztük a költségmentességről – szóló kétnapos szakértői megbeszélést szerveztünk. A 2013. június 3-i ülésen szakértői megbeszélés keretében minden érintett tagállam véleményét kikértük. A Tanácsban képviselt tagállamok ezt megelőzően, 2010 júniusában felszólították a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb terjesszen elő jogalkotási javaslatot a költségmentességről.⁷ Az Európai Parlament az ügyvédi segítség igénybeviteléről szóló irányelvre vonatkozó, 2012. július 12-i irányadó szavazása alkalmával felszólította a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot a költségmentességről.
16. 2011 decemberében a Lengyel Elnökség az Európai Bizottsággal, Európai Ügyvédi Kamarák és Jogi Társaságok Tanácsával (CCEB), valamint az Európai Jogi Akadémiával (ERA) együttműködésben kétnapos konferenciát szervezett a büntetőügyekben igényelhető költségmentességről. A konferencia lehetőséget nyújtott arra, hogy a különféle háttérrel rendelkező szakértők – gyakorló jogászok, bírók, ügyészek, elméleti szakemberek, valamint az uniós szervek, nem kormányzati szervezetek és az Európa Tanács képviselői – kicseréljék álláspontjaikat és tapasztalataikat, hogy megvizsgálják a problémákat és a jövőbeni intézkedés lehetséges tartalmi elemeit.
17. Az érdekeltekkel több alkalommal konzultáltunk. A Bizottság rendszeres és kétoldalú párbeszédet folytat számos nem kormányzati szervezettel és egyéb érdekelttel, továbbá több nem kormányzati szervezet megosztotta a Bizottsággal a soron következő intézkedésekre vonatkozó észrevételeit.⁸
18. A hatásvizsgálati tanulmány keretében széles körben bevonták a tagállamok igazságügyi minisztériumait, a tagállami érdekszervezeteket, az ügyvédi kamarákat és a jogsegély szervezeteket. Mélyreható interjúkat készítettek az ügyvédi kamarákban tagsággal rendelkező ügyvédekkel, az érdekelt szervezetek és minden tagállam igazságügyi minisztériumának képviselőivel. Ezen felül több tagállamban fókuszcsoportokat szerveztek, az igazságügyi minisztériumok, az ügyvédi kamarák, az egyetemi szakértők, a bírósági alkalmazottak és az érdekeltek szervezeteinek képviselői bevonásával. Emellett online konzultációt tartottak a tagállamokban jogsegélyt nyújtó szervezetek számára.

⁷ A Bizottság válaszában a következő nyilatkozatot tette: „A különböző tagállami rendszerek és pénzügyi vonzatok részletes elemzése alapján a Bizottság 2013 folyamán szándékozik betervezni – a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervvel összhangban – egy, a költségmentességről szóló jogi eszközre irányuló ajánlást.”

⁸ Lásd pl. „The practical operation of legal aid in the EU” (A költségmentesség gyakorlati működése az EU-ban), Fair Trials International, 2012. július, „Compliance of Legal Aid systems with the European Convention on Human Rights in seven jurisdictions” (A költségmentességi rendszerek összhangja az emberi jogok európai egyezményével hét tagállamban), amely Bulgáriát, a Cseh Köztársaságot, Angliát és Walest, Németországot, Görögországot, Írországot és Litvániát vizsgálta, a Justicia Network jelentése, 2013. május, Védőügyvédek Európai Egyesülete [ECBA]: A költségmentesség mérföldkövei, 2013. május, Az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa [CCBE] költségmentességre vonatkozó ajánlásai.

19. A Bizottság hatástanulmányt végzett a javaslatának alátámasztására. A hatásvizsgálatra vonatkozó jelentés az alábbi címen érhető el: <http://ec.europa.eu/governance>.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

1. cikk – Hatály

20. Az irányelv célja annak biztosítása, hogy a büntetőeljárások folyamán a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások hatálya alatt álló személyek költségmentességet vehessenek igénybe az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról szóló irányelvben biztosított ezen joguk hatékony érvényesítése érdekében.

2. cikk – Tárgy

21. Az irányelv azokra a gyanúsítottakra és vádlottakra alkalmazandó, akiknek a szabadságát elvonták. A jogszabályt a szabadságelvonástól, vagyis attól az időponttól kell alkalmazni, amikor a rendőrségi vagy hasonló őrizetbe vételre sor kerül, a hivatalos vádat vagy letartóztatás foganatosítását megelőző időszakra is kiterjedően. Ez tükrözi az EJEB ítélkezési gyakorlatát az EJEE 5. cikke (1) bekezdésének megfelelően.
22. Az irányelv az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban keresett személyekre is alkalmazandó. Ilyen helyzetekben az irányelv a végrehajtó tagállamban történő letartóztatás időpontjától az átadásig, vagy az átadás megtagadása esetén, az átadásra vonatkozó határozat jogerőre emelkedéséig alkalmazandó.

3. cikk – Fogalommeghatározások

23. A költségmentesség az ügyvédi segítség hatékony igénybevétele érdekében nyújtott tagállami finanszírozás és támogatás. Ki kell terjednie a védelem költségeire, mint például az ügyvédi tiszteletdíj költségére, valamint az eljárás egyéb költségeire, így a bírósági illetékekre.
24. Az ideiglenes költségmentesség a szabadságától megfosztott személy számára, a költségmentességre vonatkozó határozat meghozataláig biztosított költségmentesség.

4. cikk – Az ideiglenes költségmentesség igénybevétele

25. A gyanúsítottak és a vádlottak különösen kiszolgáltatottak az eljárás korai szakaszában, és az ügyvédi segítség igénybevétele kiemelkedő fontosságú a tisztességes eljáráshoz való jogaik megóvása, többek között az önvádra kötelezés tilalmának biztosítása szempontjából.⁹ Az EJEE 6. cikke előírja, hogy főszabály szerint a gyanúsítottaknak biztosítani kell jogi segítség igénybevételét a rendőrségi őrizetbe vétel vagy előzetes letartóztatás időpontjától, és ezt a segítséget szükség esetén hivatalból kell nyújtani.¹⁰
26. Az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéről szóló irányelv szerint a gyanúsított vagy vádlott jogosult indokolatlan késedelem nélkül ügyvédi segítséget igénybe venni többek között a szabadságelvonás megkezdését követően, és bármely kihallgatást megelőzően. A szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak vagy vádlottak akkor képesek az eljárás korai szakaszától ténylegesen gyakorolni az ügyvédi

⁹ *Salduz kontra Törökország* ügy, az EJEB nagytanácsának 2008. november 27-i ítélete.

¹⁰ *Dayanan v. Törökország* ügy, 7377/03. sz. keresetlevél, a 2009. október 13-i ítélet 30-32. pontja.

segítségnyújtás igénybevételére való jogukat, ha nem kell várakozniuk az ügyvédi segítségre a költségmentesség iránti kérelem feldolgozása, és a költségmentességre való jogosultsági kritériumok – akár hosszadalmas – értékelése folyamán. Ezért a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szabadságelvonás után, és bármely kihallgatás lefolytatása előtt haladéktalanul biztosítsák az ideiglenes költségmentességet .

27. Ennek érdekében a tagállamoknak olyan eljárásokat vagy mechanizmusokat – ügyeletes ügyvédi rendszereket vagy sürgősségi védelmi szolgálatokat – kell létrehozniuk, amelyek lehetővé teszik a rendőrség épületében vagy a büntetés-végrehajtási intézetben rövid időn belüli beavatkozást, hogy érvényesíthető és hatékony legyen az ideiglenes költségmentesség biztosításához való jog, valamint az ügyvédi segítségnyújtás haladéktalan igénybevételéhez való jog a szabadságelvonás után és bármely kihallgatás lefolytatása előtt.
28. Az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéhez való jog maga után vonja a vádlottak és a gyanúsítottak számos jogosultságát az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéről szóló 2013/48/EU irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében előírtaknak megfelelően. Így például az ügyvéddel való négy szemközti megbeszéléshez és kommunikációhoz való jogot, a gyanúsított vagy vádlott kihallgatása során az ügyvéd jelenlétéhez és hatékonyan részvételéhez való jogot, valamint az ügyvéd bizonyos nyomozási vagy bizonyításvételi cselekményeknél való jelenlétéhez való jogot. A tagállamok gyakorlati szabályokat hozhatnak az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéhez való jog gyakorlása tekintetében, pl. az ügyvéddel való kommunikáció időtartama és gyakorisága tekintetében, és így bizonyos korlátokat szabhatnak a szóban forgó jog gyakorlására, amennyiben azok nem sértik a jog lényegi tartalmát. Az ideiglenes költségmentességhez való jogot olyan mértékben kell biztosítani, amely lehetővé teszi az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéhez való jog tényleges gyakorlását, továbbá minden korlátozás során biztosítani kell, hogy a gyanúsítottat vagy vádlottat ne fosszák meg jogai hatékony gyakorlásától.
29. Az ideiglenes költségmentességhez való jog legalább addig megilleti a jogosultat, amíg az illetékes hatóság jogerős határozatot nem hoz arról, hogy a gyanúsítottat vagy vádlottat megilleti-e a költségmentesség és igénybe veheti-e azt. Amennyiben a költségmentesség iránti kérelmet részben vagy egészében elutasítják, az ideiglenes költségmentességhez való jog megszűnik, amikor ez a határozat jogerőre emelkedik, és a fellebbezési vagy felülvizsgálati jogokat kimerítették. Ha a költségmentesség iránti kérelemnek helyt adnak, az ideiglenes költségmentességhez való jog akkor szűnik meg, amikor a költségmentesség hatályba lép, valamint – adott esetben – hatályosul a kirendelt védő kijelölése. Ilyen esetekben a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy ne legyen olyan időszak, amikor a gyanúsított vagy vádlott nem rendelkezik képviselővel.
30. Az ideiglenes költségmentességhez való jog az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban azon keresett személyekre is vonatkozik, akiknek a szabadságát elvonták. E személyek hatékony ideiglenes költségmentességre jogosultak attól az időponttól fogva, hogy a végrehajtó tagállamban megfosztják őket a szabadságuktól, legalább addig, amíg az illetékes hatóság elbírálja a költségmentesség iránti kérelmet, és dönt a jogosultságról, valamint – adott esetben – hatályba lép a kirendelt védő kijelölése.
31. A tagállamok nemzeti jogukban előírhatják, hogy az ideiglenes költségmentességgel kapcsolatos költségek később behajthatók a gyanúsítottól vagy vádlottól, illetve a

keresett személytől, ha a költségmentesség alkalmazására vonatkozó jogerős határozatot követően az adott személy nem, vagy csak részben jogosult költségmentességre a szóban forgó tagállam költségmentességi rendszerének keretében.

5. cikk – A keresett személyek költségmentessége

32. A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban keresett személyek jogosultak legyenek költségmentességet igénybe venni a végrehajtó tagállamban az európai elfogatóparancs alapján foganatosított letartóztatástól az átadásig, vagy az átadás megtagadása esetén, az átadásra vonatkozó határozat jogerőre emelkedéséig.
33. A kibocsátó tagállamban az ügyvéd kijelöléséhez való jog – amelynek célja, hogy az ügyvédi segítségnyújtásról szóló 2010/48/EU irányelv 10. cikkének megfelelően az előbbi ügyvéd segítséget nyújtson a végrehajtó tagállam ügyvédjének – hatékony érvényesítése érdekében a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kibocsátó tagállamban költségmentességet biztosítsanak azon keresett személy számára, aki az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó, a végrehajtó tagállamban folytatott eljárások céljából él az ügyvédi segítség igénybevételére vonatkozó fenti jogaival.
34. A végrehajtó és a kibocsátó tagállamban a költségmentességre való jogosultság a keresett személy vagyoni helyzetének vizsgálatától és/vagy annak mérlegelésétől tehető függővé, hogy a szóban forgó végrehajtó, illetve kibocsátó tagállamban alkalmazott jogosultsági kritériumok szerint az igazságszolgáltatás érdekében áll-e a költségmentesség biztosítása.
35. Mindazonáltal, a végrehajtó tagállamban igénybe vehető költségmentesség tekintetében a keresett személy jogosultságát elbíráló jogerős határozat megszületéséig, a szabadságuktól megfosztott, keresett személyek a végrehajtó tagállamban ideiglenes költségmentességre jogosultak, ezen irányelv 3. cikkének megfelelően.

6. cikk – Adatszolgáltatás

36. Ezen irányelv hatékonyságának és eredményességének nyomon követése és értékelése érdekében, a tagállamoknak megbízható adatokat kell gyűjteniük a 3. cikk szerinti ideiglenes költségmentesség, valamint a keresett személyek – 4. cikkben foglalt – költségmentességhez való jogának gyakorlása tekintetében.

7. cikk – Csökkentést kizáró rendelkezés

37. E cikk célja annak biztosítása, hogy az irányelvvel összhangban megállapított minimumkövetelmények következtében ne csökkenjen az egyes tagállamokban megállapított magasabb normák, valamint az Chartában és az EJEE-ben foglalt normák szintje. Mivel az irányelv az EUMSZ 82. cikkének megfelelően szabályozási minimumokat állapít meg, a tagállamok továbbra is meghatározhatnak magasabb szintű normákat.

8. cikk – Átültetés

38. E cikk előírja, hogy a tagállamoknak az irányelvet [18 hónappal a kihirdetését követően]-ig kell végrehajtaniuk, és ugyanaddig az időpontig továbbítaniuk kell a Bizottságnak az irányelvet a tagállami jogba átültető rendelkezések szövegét.

9. cikk – Hatálybalépés

39. E cikk úgy rendelkezik, hogy az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

5. A SZUBSZIDIARITÁS ELVE

40. A javaslat célkitűzéseit a tagállamok önmagukban nem tudják kielégítő mértékben megvalósítani, mivel Európai Unió szerte még mindig jelentősen eltér a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak, valamint keresett személyek ideiglenes költségmentességhez való joga. Mivel a javaslat célja a kölcsönös bizalom előmozdítása, kizárólag uniós fellépés teszi lehetővé az Európai Unió egészében alkalmazandó közös, egységes minimumkövetelmények megállapítását. A javaslat közelíti a tagállamok jogszabályait a büntetőeljárások folyamán nyújtott ideiglenes költségmentesség, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban biztosított költségmentesség tekintetében. A javaslat ezért megfelel a szubszidiaritás elvének.

6. AZ ARÁNYOSSÁG ELVE

41. Az arányosság elvének megfelelően ezen irányelv nem lépi túl a vonatkozó célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket. Gondosan megvizsgáltuk, hogy kell-e uniós szintű intézkedést hozni, és amennyiben igen, mely szinten és milyen formában. Az irányelv a büntetőeljárás folyamán nyújtott költségmentességnek kizárólag azon vonatkozásait tárgyalja, amelyek elengedhetetlenek az ügyvédi segítség igénybevételéről szóló irányelvbe foglalt jogok kiegészítése és érvényesítése, valamint a büntető igazságszolgáltatási rendszerek közötti kölcsönös bizalom javítása szempontjából. A Bizottság az irányelvben nem tesz javaslatot a jogosultsági vizsgálatra vagy a minősítésre vonatkozó, jogilag kötelező paraméterekre. Ezeket a részleteket az e javaslatot kiegészítő bizottsági ajánlás tárgyalja.

7. KÖLTSÉGVETÉSI HATÁSOK

A javaslat nincs semmiféle hatással az EU költségvetésére.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak ideiglenes költségmentességéről, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban biztosított költségmentességről**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésének b) pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az irányelv célja az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéhez való jog hatékony érvényesülésének biztosítása azáltal, hogy a tagállamok a büntetőeljárások korai szakaszában támogatást nyújtanak a szabadságuktól megfosztott személyek, valamint a 2002/584/IB tanácsi kerethatározat¹¹ szerinti átadási eljárások (a továbbiakban: az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások) folyamán a keresett személyek számára.
- (2) A gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogainak védelmére vonatkozó minimumszabályok meghatározása révén ezen irányelv megerősíti majd a tagállamok bizalmát a többi tagállam büntető igazságszolgáltatási rendszereit illetően, és ezáltal elősegítheti a büntetőügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerésének javítását.
- (3) A Stockholmi Program¹² komoly hangsúlyt helyez az egyének jogainak erősítésére a büntetőeljárásokban. A program 2.4. pontjában az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy fokozatos megközelítést alkalmazva¹³ terjesszen elő javaslatokat a gyanúsítottak és a vádlottak jogainak erősítésére.
- (4) A büntetőeljárások folyamán biztosítandó eljárási jogokra vonatkozóan mostanáig három intézkedést fogadtak el, nevezetesen a 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet¹⁴, a 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet¹⁵, valamint a 2013/48/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet.¹⁶

¹¹ A Tanács 2002. június 13-i 2002/584/JHA kerethatározata az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (HL L 190., 2002.7.18., 1. o.).

¹² HL C 115., 2010.4.5., 1. o.

¹³ HL C 291., 2009.4.12., 1. o.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2010. október 20-i 2010/64/EU irányelve a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról, HL L 280., 2010.10.26., 1. o.

- (5) A költségmentességnek ki kell terjednie a büntetőeljárások folyamán vádolt és gyanúsított személyek, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban keresett személyek védelmének, és az őket érintő eljárásoknak a költségeire.
- (6) Az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéhez való jog tartalmát és terjedelmét a 2013/48/EU irányelv határozza meg. A büntetőeljárások folyamán gyanúsított vagy vádolt személyek számára attól az időponttól fogva kell biztosítani az ügyvédi segítségnyújtás igénybevételéhez való jogot, hogy az illetékes hatóság hivatalos értesítés révén vagy más módon a tudomásukra hozta, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják vagy vádolják őket, függetlenül attól, hogy elvonták-e a szabadságukat, vagy sem. Ez a jog az eljárás befejezéséig alkalmazandó, azaz annak jogerős megállapításáig, hogy a gyanúsított vagy a vádlott elkövette-e a bűncselekményt, beleértve adott esetben a büntetés kiszabást és a fellebbezés elbírálását is.
- (7) Az Európai Emberi Jogi Bíróság (a továbbiakban: EJEE) kimondta, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog egyik alapvető eleme, hogy mindenki, akit bűncselekmény elkövetésével vádolnak, – szükség esetén hivatalból kirendelt – hatékony ügyvédi segítségben részesüljön. A büntetőeljárások tisztességessége megköveteli, hogy a gyanúsított számára a szabadságelvonás időpontjától kezdve jogi segítséget biztosítsanak.
- (8) A 2013/48/EU irányelv úgy rendelkezik, hogy azokban az esetekben, amikor a gyanúsított vagy a vádlott szabadságát elvonják, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illető ténylegesen gyakorolni tudja az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogát, kivéve, ha erről a jogáról lemondott.
- (9) A szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak vagy vádlottak akkor tudják az eljárás korai szakaszától ténylegesen gyakorolni az ügyvédi segítség igénybevételére való jogukat, ha nem kell várakozniuk az ügyvédi segítségre a költségmentesség iránti kérelem feldolgozása, és a költségmentességre való jogosultsági kritériumok – akár hosszadalmas – értékelése folyamán. Ezért a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az ideiglenes költségmentesség haladéktalanul igénybe vehető legyen a szabadságelvonás megkezdését követően, és bármely kihallgatást megelőzően, továbbá legalább addig rendelkezésre álljon, amíg az illetékes hatóság nem hozott döntést a költségmentességről, teljes vagy részleges elutasítás esetén pedig addig, amíg e határozat jogerőre nem emelkedik, vagy amennyiben a költségmentesség iránti kérelemnek helyt adtak, ameddig nem lép hatályba a védő illetékes hatóság általi kijelölése.
- (10) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szükséges mértékben ideiglenes költségmentességet biztosítsanak, és ne korlátozzák azt oly módon, amely megakadályozná, hogy a gyanúsítottak és vádlottak ténylegesen gyakorolhassák a – különösen 2013/48/EU irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében előírtak szerinti – ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogot.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. május 22-i 2012/13/EU irányelve a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról, HL L 142., 2012.6.1., 1. o.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. október 22-i 2013/48/EU irányelve a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról, HL 294., 2013.11.6., 1. o.

- (11) Az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban keresett, szabadságuktól megfosztott személyek számára biztosítani kell az ideiglenes költségmentességhez való jogot a végrehajtó tagállamban foganatosított szabadságelvonástól kezdve legalább addig, amíg az illetékes hatóság nem hozott döntést a költségmentességről, teljes vagy részleges elutasítás esetén pedig addig, amíg e határozat jogerőre nem emelkedik, vagy amennyiben a költségmentesség iránti kérelemnek helyt adtak, ameddig nem lép hatályba a védő illetékes hatóság általi kijelölése.
- (11) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak vagy vádlottak számára biztosított ideiglenes költségmentességgel kapcsolatos költségeket, valamint a keresett személyek számára biztosított költségmentességgel kapcsolatos költségeket behajthassák az említett személyektől, amennyiben a költségmentességre való jogosultságuk értékelése során később megállapítást nyert, hogy nem felelnek meg a nemzeti jog költségmentesség igénybevételére vonatkozó kritériumaiknak.
- (13) Annak érdekében, hogy a végrehajtó tagállamban hatékonyan érvényesítsék a keresett személyek ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogát, a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy e személyek számára az átadásig, illetve az átadás megtagadása esetén az átadásra vonatkozó határozat jogerőre emelkedéséig költségmentességet biztosítsanak. A költségmentességre való jogosultság a keresett személy vagyoni helyzetének vizsgálatától és/vagy annak mérlegelésétől tehető függővé, hogy a szóban forgó végrehajtó tagállamban alkalmazott jogosultsági kritériumok szerint az igazságszolgáltatás érdekében áll-e a költségmentesség biztosítása.
- (14) Annak érdekében, hogy a keresett személyek ténylegesen gyakorolhassák a kibocsátó tagállambeli ügyvéd kijelöléséhez való jogot – amelynek célja, hogy a 2010/48/EU irányelvnek megfelelően az előbbi ügyvéd segítséget nyújtson a végrehajtó tagállam ügyvédjének –, a kibocsátó tagállamnak gondoskodnia kell arról, hogy a keresett személy költségmentességet vehessen igénybe az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó, a végrehajtó tagállamban lefolytatandó eljárások céljából. Ez a jogosultság a keresett személy vagyoni helyzetének vizsgálatától és/vagy annak mérlegelésétől tehető függővé, hogy a szóban forgó kibocsátó tagállamban alkalmazott jogosultsági kritériumok szerint az igazságszolgáltatás érdekében áll-e a költségmentesség biztosítása.
- (15) Ez az irányelv ideiglenes költségmentességhez való jogot ír elő a szabadságuktól megfosztott, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban keresett gyerekek számára.
- (16) Ezen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak gondoskodniuk kell – a Charta 47. cikkének (3) bekezdésében és az EJE 6. cikke (3) bekezdésének c) pontjában előírt– költségmentességhez való alapvető jog tiszteletben tartásáról, továbbá biztosítaniuk kell, hogy amennyiben az igazságszolgáltatás érdeke megköveteli, költségmentességet vehessenek igénybe azok, akik nem rendelkeznek elegendő anyagi forrással a jogi segítségnyújtás megfizetéséhez.
- (17) A tagállamoknak adatokat kell gyűjteniük arról, hogy miként biztosították a gyanúsítottakat és vádlottakat, valamint a keresett személyeket megillető költségmentességhez való jogot. A tagállamoknak emellett adatokat kell gyűjteniük arról, hogy hány ügyben biztosítottak ideiglenes költségmentességet a szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak, valamint keresett személyek számára, továbbá hogy hány olyan ügy volt, amelyben nem gyakorolták ezt a jogot. Az ilyen adatoknak

fel kell ölelniük az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó azon eljárások során előterjesztett költségmentesség iránti kérelmek számát, amelyekben az adott tagállam jár el kibocsátó vagy végrehajtó tagállamként, valamint azon esetek számát, amikor helyt adtak az említett kérelmeknek. Adatokat kell gyűjteni továbbá a szabadságuktól megfosztott személyek és a keresett személyek számára biztosított ideiglenes költségmentességgel kapcsolatos költségekről.

- (18) Ezt az irányelv jogállásukra, állampolgárságukra és nemzetiségükre tekintet nélkül alkalmazandó a gyanúsítottakra és vádlottakra. Ez az irányelv tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája és az emberi jogok európai egyezménye által elismert jogokat és elveket, köztük a kínzás, az embertelen és megalázó bánásmód tilalmát, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz való jogot, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a személyi sérthetlenséghez való jogot, a gyermekek jogait, a fogyatékkal élő személyek beilleszkedését, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, az ártatlanság vélelmét, valamint a védelemhez való jogot. Ezt az irányelvet az említett jogokkal és elvekkel összhangban kell végrehajtani.
- (19) Ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg. A tagállamok kiterjeszthetik az ezen irányelvben meghatározott jogokat annak érdekében, hogy magasabb szintű védelmet nyújtsanak. A védelem magasabb szintje nem akadályozhatja a bírósági határozatok e minimumszabályok által elősegíteni kívánt kölcsönös elismerését. A védelem szintje soha nem lehet alacsonyabb a Charta és az EJEE által meghatározott, a Bíróság és az EJEB ítélkezési gyakorlatának értelmezése szerinti normáknál.
- (20) Mivel ezen irányelv céljait – nevezetesen a büntetőeljárások folyamán gyanúsítottak és vádlottak költségmentességhez való jogára vonatkozó minimumszabályok meghatározását – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az intézkedés léptéke miatt azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (21) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 3. cikke értelmében e tagállamok bejelentették, hogy részt kívánnak venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában] VAGY [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló (21.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikkének megfelelően, és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, az említett tagállamok nem vesznek részt ezen irányelv elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó]¹⁷.
- (22) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22. sz.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

¹⁷

Az irányelv e preambulumbekzdésének végleges megszövegezése attól függ majd, hogy a (21. sz.) jegyzőkönyv rendelkezéseinek megfelelően az Egyesült Királyság és Írország milyen álláspontra helyezkedik.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy

- (1) Ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg az alábbiak tekintetében:
- a) a büntetőeljárások folyamán szabadságuktól megfosztott gyanúsítottak és vádlottak számára nyújtott ideiglenes költségmentességhez való jog, valamint
 - b) az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárások hatálya alatt álló személyek számára nyújtott ideiglenes költségmentességhez és költségmentességhez való jog.
- (2) Ez az irányelv kiegészíti a 2013/48/EU irányelvet. Ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely korlátozza az említett irányelvben előírt jogokat.

2. cikk

Hatály

Ezen irányelv alkalmazandó:

- a) a büntetőeljárások folyamán azokra a gyanúsítottakra és vádlottakra, akiknek a szabadságát elvonták, és akiket megillet a 2013/48/EU irányelv szerinti ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog;
- b) a keresett személyekre.

3. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „költségmentesség”: az ügyvédi segítség hatékony igénybevétele érdekében nyújtott tagállami finanszírozás és támogatás,
- b) „ideiglenes költségmentesség”: a szabadságától megfosztott személy számára, a költségmentességre vonatkozó határozat meghozataláig biztosított költségmentesség,
- c) „keresett személy”: az európai elfogatóparancs hatálya alatt álló személy,
- d) „ügyvéd”: minden olyan személy, aki a nemzeti joggal összhangban a gyanúsítottak vagy a vádlottak számára képesítése és jogosultsága alapján (többek között valamely felhatalmazott szerv általi akkreditálás révén) jogi tanácsadást és jogi segítséget nyújthat.

4. cikk

Az ideiglenes költségmentesség igénybevétele

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az alábbi személyek – kérésükre – jogosultak legyenek ideiglenes költségmentességet igénybe venni:
- a) a büntetőeljárás folyamán azok a gyanúsítottak és vádlottak, akiknek a szabadságát elvonták;
 - b) a végrehajtó tagállamban a szabadságuktól megfosztott, keresett személyek.

- (2) Az ideiglenes költségmentességet a szabadságelvonás megkezdését követően, és bármely kihallgatást megelőzően haladéktalanul biztosítani kell.
- (3) Az ideiglenes költségmentességet a költségmentességre vonatkozó határozat hatályba lépéséig, illetve – amennyiben a gyanúsított vagy vádlott számára költségmentességet nyújtanak – a védő kijelölésének hatályba lépéséig kell biztosítani.
- (4) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az ügyvédi segítség igénybevételéről szóló 2013/48/EU irányelvben – különösen annak 3. cikke (3) bekezdésében – foglalt ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog tényleges gyakorlásához szükséges mértékben ideiglenes költségmentességet biztosítsanak.
- (5) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az ideiglenes költségmentességgel kapcsolatos költségeket behajtsák azoktól a gyanúsítottaktól és vádlottaktól, valamint keresett személyektől, akik nem felelnek meg a nemzeti jog költségmentességre alkalmazandó jogosultsági kritériumainak.

5. cikk

A keresett személyek költségmentessége

- (1) A végrehajtó tagállam gondoskodik arról, hogy a keresett személyek jogosultak legyenek költségmentességet igénybe venni az európai elfogatóparancs alapján foganatosított letartóztatástól az átadásukig, vagy az átadás megtagadása esetén, az átadásra vonatkozó határozat jogerőre emelkedéséig.
- (2) A kibocsátó tagállam gondoskodik arról, hogy azon keresett személyek, akik élnek a kibocsátó tagállambeli – a végrehajtó tagállam ügyvédet segítő – ügyvéd kijelöléséhez való jogukkal, a 2010/48/EU irányelv 10. cikkével összhangban, jogosultak legyenek költségmenteségre az előbbi tagállamban az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó, a végrehajtó tagállamban lefolytatandó eljárások céljából.
- (3) Az (1) és (2) bekezdésben említett költségmentességre való jogosultság a keresett személy vagyoni helyzetének vizsgálatától és/vagy annak mérlegelésétől tehető függővé, hogy a szóban forgó tagállamban alkalmazott jogosultsági kritériumok szerint az igazságszolgáltatás érdekében áll-e a költségmentesség biztosítása.

6. cikk

Adatszolgáltatás

- (1) A tagállamok adatokat gyűjtenek a 4. és 5. cikkben foglalt jogok érvényesítésének módja tekintetében.
- (2) A tagállamok [36 hónappal ezen irányelv kihirdetését követően] és azt követően két évente megküldik ezeket az adatokat a Bizottságnak.

7. cikk

Csökkentést kizáró rendelkezés

Ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, mint amely az Európai Unió Alapjogi Chartája, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény, a nemzetközi jog egyéb releváns rendelkezései vagy bármely tagállam joga alapján biztosított bármely, magasabb szintű védelmet nyújtó jogot és eljárási biztosítékot korlátoz vagy azoktól eltér.

8. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [a Hivatalos Lapban való kihirdetés után 18 hónap]-on belül megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.
- (2) Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.
- (3) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

9. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

10. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*Az Európai Parlament részéről
az elnök*

*A Tanács részéről
az elnök*